

Flashraming CBS: export zorgt voor economische groei

- Economie groeit volgens de flashraming met 0,5 procent ten opzichte van eerste kwartaal 2014
- Volgens deze eerste raming groeit de economie met 0,9 procent ten opzichte van het tweede kwartaal 2013
- Minder grote afname aantal banen ten opzichte van kwartaal eerder

Uit de zogenoemde flashraming van de economische groei, gebaseerd op de nu beschikbare gegevens, blijkt dat de Nederlandse economie in het tweede kwartaal van 2014 met 0,5 procent is gegroeid ten opzichte van een kwartaal eerder. Die groei is vooral te danken aan de export. Dit heeft het CBS vandaag bekend gemaakt. De flashraming is een eerste berekening, 45 dagen na afloop van een kwartaal, op basis van de dan beschikbare informatie. Hiermee geeft het CBS een eerste beeld van de stand van de Nederlandse economie. Na deze eerste raming komt voortdurend meer informatie beschikbaar over de Nederlandse economie, die vervolgens wordt verwerkt in nieuwe ramingen. De tweede raming van de economische groei maakt het CBS bekend op woensdag 24 september. De bijstelling van de tweede raming ten opzichte van de flashraming was de afgelopen vijf jaar gemiddeld 0,06 procentpunt. De twee uitersten bedroegen -0,3 en +0,4 procentpunt.

De nu gemeten groei in het tweede kwartaal volgt op een kwartaal met economische krimp, maar per saldo staat de economie er eind juni 2014 net iets beter voor dan eind 2013. Op de arbeidsmarkt zijn er ook tekenen van herstel. Het aantal banen van werknemers daalde in het tweede kwartaal met 8 duizend. In het eerste kwartaal bedroeg die afname nog 18 duizend. De verbetering is in lijn met de toename van het aantal vacatures waarover het CBS vandaag ook publiceert.

Bij elke nieuwe raming van de economische groei berekent het CBS ook nieuwe seizoensgecorrigeerde cijfers van alle reeds gepubliceerde kwartalen, omdat een nieuw kwartaal beschikbaar komt. Door de nieuwe berekening is o.a. de krimp van het eerste kwartaal van 2014 bijgesteld van 0,6 naar 0,4 procent.

Het vervolg van het persbericht gaat over jaar-op-jaarvergelijkingen

Economie groeit volgens flashraming met 0,9 procent ten opzichte van jaar eerder

Volgens de flashraming was de Nederlandse economie in het tweede kwartaal 0,9 procent groter dan in het tweede kwartaal van 2013. Deze groei is vooral te danken aan de export. Daarnaast droegen hogere investeringen bij aan de groei. De consumptie door huishoudens was gelijk aan die van een jaar eerder, terwijl de overheidsconsumptie een fractie hoger was.

Export van metaalproducten en machines fors hoger

Zowel de uitvoer van Nederlands product als de wederuitvoer, de uitvoer van eerder ingevoerde producten, groeide. De export van aardgas en olieproducten was lager, maar dat werd ruimschoots goed gemaakt door de sterke stijging van de export van basismetaal en metaalproducten, machines en installaties. Ook voerde Nederland aanzienlijk meer landbouwproducten uit.

Consumptie op hetzelfde niveau als een jaar eerder

Consumenten hebben ongeveer evenveel besteed als een jaar eerder. Het relatief zachte weer zorgde ervoor dat consumenten ook in het tweede kwartaal minder aardgas verbruikten. Consumenten gaven wel meer uit in de horeca. Ook aan duurzame goederen zoals kleding, elektronica, huishoudelijke apparaten en auto's gaven consumenten weer meer uit. De uitgaven aan duurzame goederen groeien sinds eind 2013, na ruim twee jaar sterk te zijn gekrompen.

Investeringen in machines en computers blijven groeien

De investeringen lagen hoger dan een jaar eerder, net als in de voorgaande kwartalen. Wel was de groei kleiner dan in het eerste kwartaal. Bedrijven investeerden opnieuw meer in machines en computers. Dit is in lijn met de toegenomen bezettingsgraad en het toegenomen producentenvertrouwen in de industrie. De investeringen in bouwwerken daarentegen krompen, met name in de infrastructuur.

Groei industrie zwakt af

De industriële productie was, mede door verhoogde buitenlandse afname, 1,5 procent hoger dan een jaar eerder. De groei in de industrie zwakt echter wel af: de industrie groeide in het eerste kwartaal nog 3,7 procent. Vooral de basismetaalindustrie en de machine-industrie produceerden meer.

Ook de bedrijfstakken landbouw, bosbouw en visserij, vervoer, handel, horeca en zakelijke dienstverlening produceerden meer. Vervoer en handel profiteerden van de exportgroei. Daarentegen kromp de productie van de delfstoffenwinning doordat er minder aardgas werd opgepompt. Verder produceerden ook de energievoorziening, de bouw en de financiële instellingen minder.

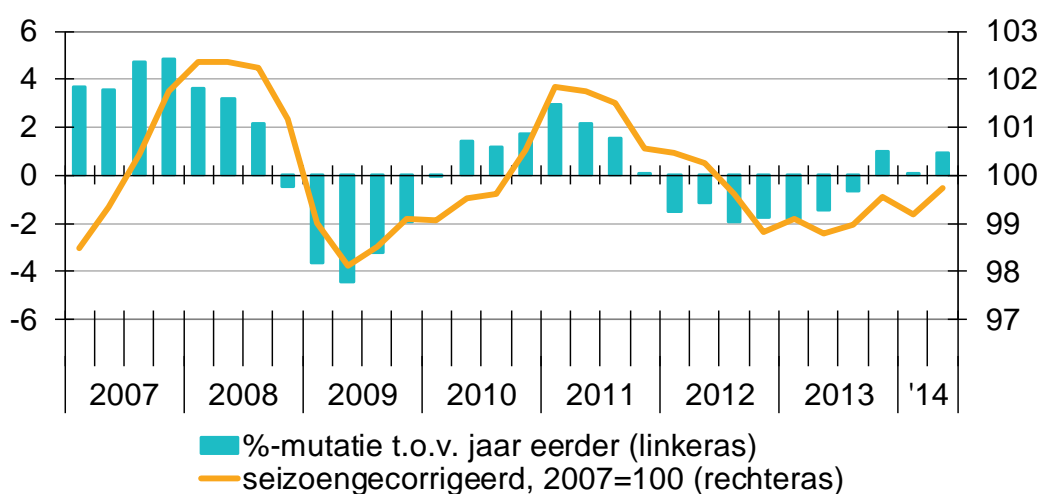
Minder banen, wel meer uitzendkrachten

Er waren in het tweede kwartaal van dit jaar 80 duizend banen van werknemers minder dan een jaar eerder. Bijna alle bedrijfstakken kenden banenverlies. Het verlies was het grootst in de zorg, met 35 duizend banen. De zorg verliest vanaf eind 2012 banen, vooral door teruglopende werkgelegenheid in de kinderopvang en de thuiszorg.

In de bouw waren 21 duizend minder banen dan een jaar eerder. Het banenverlies in de bouw is het gevolg van de zeer sterke afname van de bouwproductie in eerdere jaren. Ook in de financiële dienstverlening gingen veel banen verloren.

In de zakelijke dienstverlening waren 14 duizend banen meer dan een jaar eerder, vooral bij de uitzendbureaus. Een stijgende inzet van uitzendkrachten vormt doorgaans de eerste fase in het herstel van de werkgelegenheid. Pas in een latere fase nemen bedrijven zelf weer meer mensen in dienst.

Bruto binnenlands product: volume

Bron: CBS

Technische toelichting

Achtergrondinformatie ramingen

Er worden van de economische groei en de banenontwikkeling in een kwartaal meerdere ramingen samengesteld. De eerste uitkomsten worden uiterlijk 45 dagen na afloop van een kwartaal gepubliceerd. De uitkomsten van deze zogenaamde flashraming kunnen wijzigen op grond van nieuwe statistische broninformatie.

Zo is bij de tweede raming, die uiterlijk 90 dagen na afloop van een kwartaal wordt gepubliceerd, veel meer respons beschikbaar van belangrijke statistieken over omzet van bedrijven, buitenlandse handel en arbeid. Daarnaast komen ook meer detailgegevens beschikbaar. Bij de afsluiting van het vierde kwartaal komt tevens de eerste raming van het jaar gereed. Bij de tweede raming van het vierde kwartaal worden de eerste drie kwartalen opnieuw vastgesteld.

Ook nadien kunnen de cijfers nog worden aangepast. De kwartaalgegevens worden namelijk eenmaal per jaar in juni geïjkt aan de jaarcijfers van de nationale rekeningen, die volgens een vaste cyclus van drie opeenvolgende berekeningen (voorlopig, nader voorlopig en definitief) worden geraamd, dan wel herzien. Ook hier is sprake van steeds betere en meer gedetailleerde statistische informatie op basis waarvan de berekeningen worden verrijkt.

Om de bijstellingen in de opeenvolgende berekeningen van de economische groei en de banenontwikkeling zo gering mogelijk te houden werkt het CBS voortdurend aan een verbetering van de kwaliteit van de bronstatistieken die ten grondslag liggen aan de genoemde berekeningen en aan de gehanteerde methodieken bij de nationale rekeningen. Meer informatie hierover en de algemene overzichten en achtergronden van de bijstellingen zijn te vinden op de website van het CBS onder de themapagina macro-economie/methoden/bijstellingen.

Werkgelegenheid

In dit persbericht wordt ook een eerste berekening van het aantal banen van werknemers in het kwartaal gepubliceerd, waarbij een onderverdeling gemaakt wordt naar bedrijfstakken. Zelfstandigen blijven hier buiten beschouwing. De tweede berekening van de werkgelegenheid, met daarbij een berekening van de beloning van werknemers, wordt tegelijkertijd met de tweede berekening van de economische groei gepubliceerd.

Seizoen- en werkdaggecorrigeerde gegevens

Normale praktijk is dat mutaties worden berekend ten opzichte van het vergelijkbare kwartaal van het voorafgaande jaar. Dit is de gerealiseerde economische groei. In de statistische database StatLine wordt daarnaast een mutatie ten opzichte van het voorafgaande jaar gegeven die gecorrigeerd is voor een eventueel verschil in werkdagen. Voor elke werkdag extra ligt de groei namelijk 0,2 à 0,3 procentpunt hoger.

Om een zo goed mogelijk beeld te geven van de conjuncturele stand van zaken wordt de groei voor enkele variabelen zoals het bbp en het aantal banen ook ten opzichte van het voorgaande

kwartaal berekend. Hierbij wordt standaard gecorrigeerd voor seizoen- en werkdageffecten. Bij het uitkomen van nieuwe kwartaalcijfers wordt deze seizoen- en werkdagcorrectie steeds opnieuw doorgerekend. Dit leidt doorgaans tot geringe bijstellingen van eerder geraamde cijfers, maar incidenteel tot meer substantiële bijstellingen. Meer informatie hierover is te vinden op de website van het CBS onder de themapagina macro-economie/methoden/bijstellingen.

Aanvullende informatie

Aanvullende informatie over de ontwikkelingen binnen de Nederlandse economie in het tweede kwartaal van 2014 is te vinden op de website van het CBS en is bereikbaar via de links bij het persbericht (html-versie). De tweede raming van de economische groei voor het tweede kwartaal van 2014 verschijnt op woensdag 24 september 2014.

Tabel 1: Bruto binnenlands product (marktprijzen)

	Waarde	Volumemutatie t.o.v. zelfde periode vorig jaar		voorgaand kwartaal ^{1) #}	
		Oorspronkelijk	Werkdaggecorrigeerd		
	<i>mld euro</i>	%			
2012	640,6	-1,6	.	.	.
2013	642,9	-0,7	.	.	.
2011-I	159,4	3,0	2,6		1,3
II	161,8	2,2	2,2		-0,1
III	156,6	1,6	1,6		-0,2
IV	165,1	0,1	0,6		-0,9
2012-I	159,4	-1,5	-1,8		-0,1
II	161,4	-1,2	-1,2		-0,2
III	154,8	-1,9	-1,6		-0,6
IV	164,9	-1,7	-1,7		-0,8
2013-I	158,9	-1,8	-1,2		0,3
II	161,1	-1,4	-1,4		-0,3
III	156,4	-0,6	-0,9		0,2
IV	166,5	1,0	1,0		0,6
2014-I	160,3	0,0	0,0		-0,4
II	162,6	0,9	0,9		0,5

1) Gecorrigeerd voor seizoeninvloeden en werkdageffecten.

#) Deze cijfers zijn bijgesteld, achtergrondinformatie staat in de technische toelichting.

Bron: CBS

Tabel 2: Goederen- en dienstentotalen

	2013	2013			2014	
		II	III	IV	I	II
		<i>volumemutatie in % t.o.v. zelfde periode vorig jaar</i>				
Consumptie huishoudens	-1,6	-2,1	-2,2	0,3	-1,0	0,0
Consumptie overheid	-0,3	-0,1	-0,3	-0,8	0,1	0,1
Investeringen in vaste activa	-4,0	-7,5	-2,8	4,6	5,1	1,1
Uitvoer goederen en diensten	2,0	1,6	3,1	1,6	2,7	2,9
Invoer goederen en diensten	0,8	0,2	1,7	1,7	3,7	1,7
Veranderingen voorraden 1)	0,1	0,3	0,5	0,2	-0,5	-0,2
Bruto binnenlands product	-0,7	-1,4	-0,6	1,0	0,0	0,9

1) Waarde van verandering voorraden uitgedrukt als percentage van het bbp.

Bron: CBS

Tabel 3: Toegevoegde waarde van producenten (bruto, basisprijzen)

	2013	2013			2014	
		II	III	IV	I	II
<i>volumemutatie in % t.o.v. zelfde periode vorig jaar</i>						
Goederenproducenten	0,1	-1,0	0,4	2,4	-2,7	-0,4
Landbouw, bosbouw en visserij	1,9	0,1	2,4	5,6	7,9	9,4
Industrie en energie	1,1	0,4	1,3	2,1	-5,7	-1,0
w.o. Industrie	-0,4	-1,2	1,1	2,6	3,7	1,5
Delfstoffenwinning	7,0	8,1	4,6	1,8	-25,3	-11,3
Bouwnijverheid	-4,4	-5,5	-4,0	2,0	5,8	-1,4
Commerciële dienstverlening	-0,8	-1,4	-0,7	1,2	1,8	2,0
w.o. Handel, vervoer en horeca	-1,2	-2,6	-0,4	1,6	2,3	3,0
Zakelijke dienstverlening	-0,6	-0,6	-1,1	1,9	2,3	1,3
Overheid en zorg	0,1	0,3	-0,2	-0,2	0,3	-0,1
Cultuur, recreatie, overige diensten	-1,3	-1,4	-0,9	-1,4	0,4	0,2

Bron: CBS

Tabel 4: Banen van werknemers

	Aantal banen oorspronkelijk	Verandering t.o.v. zelfde periode vorig jaar	Aantal banen seizoen- gecorrigeerd [#]	Verandering t.o.v. voorgaand kwartaal [#]
	x 1 000	mutaties in %	x 1 000	mutaties in %
2012	7899	-0,8		
2013	7762	-1,7		
2011-I	7877	1,4	7955	0,4
II	8016	1,2	7976	0,3
III	8000	0,7	7961	-0,2
IV	7953	0,4	7957	0,0
2012-I	7857	-0,3	7934	-0,3
II	7962	-0,7	7916	-0,2
III	7925	-0,9	7888	-0,4
IV	7851	-1,3	7859	-0,4
2013-I	7744	-1,4	7819	-0,5
II	7824	-1,7	7776	-0,5
III	7769	-2,0	7735	-0,5
IV	7711	-1,8	7721	-0,2
2014-I	7630	-1,5	7703	-0,2
II	7744	-1,0	7695	-0,1

[#]) Deze cijfers zijn bijgesteld, achtergrondinformatie staat in de technische toelichting.

Bron: CBS

Tabel 5. Banen van werknemers naar economische activiteit

	2013			2014	
	II	III	IV	I	II
	<i>x 1 000</i>				
Landbouw, bosbouw en visserij	104	114	101	95	103
Industrie en energie	816	810	808	807	808
Bouwnijverheid	328	320	316	305	307
Handel, vervoer en horeca	2026	2024	2003	1987	2024
Informatie en communicatie	228	225	226	227	230
Financiële dienstverlening	249	245	244	241	238
Verhuur en handel van onroerend goed	67	66	66	65	66
Zakelijke dienstverlening	1343	1355	1314	1300	1357
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	517	507	515	510	509
Onderwijs	520	497	513	513	516
Gezondheids- en welzijnszorg	1320	1306	1303	1287	1285
Cultuur, recreatie, overige diensten	307	301	302	294	301
Totaal	7824	7769	7711	7630	7744
	<i>Absolute mutaties t.o.v. zelfde periode vorig jaar</i>				
Landbouw, bosbouw en visserij	0	0	2	0	-1
Industrie en energie	-13	-12	-13	-12	-8
Bouwnijverheid	-30	-32	-30	-25	-21
Handel, vervoer en horeca	-18	-20	-19	-14	-2
Informatie en communicatie	-5	-5	-5	-1	2
Financiële dienstverlening	-9	-9	-10	-10	-11
Verhuur en handel van onroerend goed	-3	-2	-3	-1	-1
Zakelijke dienstverlening	-24	-24	-7	8	14
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	-6	-8	-6	-7	-8
Onderwijs	-11	-10	-8	-8	-4
Gezondheids- en welzijnszorg	-9	-23	-30	-37	-35
Cultuur, recreatie, overige diensten	-8	-9	-10	-6	-6
Totaal	-138	-156	-140	-114	-80

Bron: CBS